

Stichting Beeldende Kunst Middelburg

Geadviseerd subsidiebedrag: € 797.350

Gevraagd subsidiebedrag: € 797.350

Over de instelling

Stichting Beeldende Kunst Middelburg (hierna: Vleeshal), beeldende kunst, presentatie-instellingen, Middelburg

Vleeshal staat voor de ontwikkeling en presentatie van nieuwe hedendaagse kunst aan een zo breed en divers mogelijk publiek. Daarbij werkt ze vanuit de kernwaarden 'toegankelijkheid, regionale inbedding, talentontwikkeling en internationale impact'. Met als missie 'nieuwe geluiden te introduceren of te versterken' wil Vleeshal veelbelovende kunstenaars, curatoren én bezoekers stimuleren onbekende paden te bewandelen. De instelling vindt het belangrijk om tijd, ruimte en begeleiding te bieden aan kunstenaars (jong of onbekend, mid-career en ouder) zodat zij tot 'radicale experimenten' kunnen komen. Vleeshal profileert zich niet alleen als aanjager van 'mondiale artistieke innovatie', maar ook als belangrijke spil in de regio; in Zeeland is zij de enige instelling voor (inter)nationale kunst. Kenmerkend voor het multidisciplinaire programma is de wisselwerking tussen beeldende kunst, nieuwe muziek, dans en performance. 'Hop to Hope' is het artistieke uitgangspunt voor de periode 2025 - 2028. Vleeshal gaat de komende jaren door met haar programmering in het eigen historische gebouw. Ook organiseert ze op wisselende plekken haar lokale en internationale 'nomadische' programma's. Daarnaast werkt ze aan een nieuw online presentatieplatform, 'Vleeshal Digital'.

Subsidieadvies

De aanvraag voldoet aan de eisen als bedoeld in artikel 3.33 van de Regeling op het specifiek cultuurbeleid.

De Raad voor Cultuur (hierna: raad) adviseert Stichting Beeldende Kunst Middelburg een subsidiebedrag toe te kennen van € 797.350.

Beoordeling

Artistieke/inhoudelijke kwaliteit van de kernactiviteiten

In de subsidieperiode 2021 - 2024 vertaalde Vleeshal haar artistieke uitgangspunt 'Rituals of Care' veelal overtuigend in de thematiek van de tentoonstellingen, maar ook in de vaak langdurige relatie die zij aanging met de (internationale) kunstenaars. De presentaties waren over het algemeen prikkelend en leverden stof tot nadenken. De uitgenodigde kunstenaars reageerden met hun nieuwe werk wezenlijk op het architectonisch indrukwekkende pand en wisten de bijzondere

maar moeilijk te vullen ruimte telkens weer anders te gebruiken. De thematieken, zoals genderidentiteit, vond de raad niet per se origineel. Wel plaatste Vleeshal deze de afgelopen jaren in de Zeeuwse context, waar het kunstdiscours over dergelijke thema's minder gangbaar is.

De raad vindt 'Hop to Hope' als artistiek uitgangspunt voor de subsidieperiode 2025 - 2028 een mooi, poëtisch en verfrissend thema. De titel is gebaseerd op een videotweeluik dat kunstenaar Mounira Al Solh op uitnodiging van Vleeshal maakte. Met het publieke debat over de noodzaak van hoop borduurt de instelling voort op het eerdere discours rond zorgzaamheid ('Rituals of Care'). Op prikkelende wijze weet Vleeshal hedendaagse kunst met de actualiteit te verbinden. Dat zij in haar artistiek programma de ontwikkeling van individuele kunstenaars vooropstelt en hen tijd, ruimte en begeleiding biedt, wordt in de internationale kunstwereld en ook door de raad gewaardeerd. Terwijl Vleeshal kiest voor duurzame werkrelaties met internationale kunstenaars als Rory Pilgrim en Simnikiwe Buhlungu maakt zij de komende periode ook ruimte voor relevante nieuwe stemmen, zoals performancekunstenaar Kexin Hao uit Beijing en verschillende Maya-kunstenaars uit Guatemala.

Op het gebied van talentontwikkeling stelt Vleeshal onder andere jaarlijks of tweejaarlijks twee *curatorial assistants* aan, wat zij als een opstap naar een toekomstige functie als (assistent-)curator beschrijft. De raad had graag meer gelezen over de visie van Vleeshal op de inhoudelijke ontwikkeling van de *curatorial assistants* en welke begeleiding zij deze mensen biedt. Op incidentele en structurele basis nodigt Vleeshal voor haar tentoonstellingsprogramma ook gastcuratoren uit.

De artistiek-inhoudelijke signatuur van Vleeshal is duidelijk en sterk. De raad vindt de multidisciplinaire programmering in de voormalige Vleeshal onderscheidend. De raad heeft er op basis van het plan vertrouwen in dat de wisselwerking tussen beeldende kunst, nieuwe muziek, dans en performance ook in de subsidieperiode 2025 - 2028 zal resulteren in waardevolle tentoonstellingen die zowel lokale als (inter)nationale bezoekers trekken.

Dat Vleeshal zich met haar programma ook tot haar Zeeuwse omgeving verhoudt, waar weinig hedendaagse kunst te zien is, vindt de raad van meerwaarde. Daarbij zoekt de instelling verbinding met lokale geschiedenissen, zoals bijvoorbeeld in de groepstentoonstelling 'Roots' over het slavernijverleden. De raad is ook positief over de voorgenomen coproducties met internationale kunstinstellingen. Hierdoor kan Vleeshal tentoonstellingen organiseren en publicaties uitgeven, die anders niet gerealiseerd kunnen worden.

Kritischer is de raad over het 'internationaal nomadisch programma'. De motivatie achter het concept (experimenteren met presentatiemodellen en

verbreden van het publieksbereik) is weliswaar interessant, maar hij mist in de beschreven plannen de verbinding met het thema 'hoop'. Ook geeft de aanvraag weinig inzicht in wat dit programma, dat op verschillende plekken in de wereld zal worden ontwikkeld door opkomende curatorenduo's, betekent voor Middelburg, Zeeland en Nederland. De nomadische programmaonderdelen worden getoond in de landen waar de betrokken curatoren wonen en werken. Aangezien een duidelijke link met de lokale programmering van Vleeshal ontbreekt, doet het internationale nomadisch programma (te) vrijblijvend aan. De raad vindt dit een gemiste kans.

Het 'lokaal nomadisch programma' van Vleeshal kan volgens de raad nog aan zeggingskracht winnen door een scherpere uitwerking van de inhoud en de regionale inbedding. Wat is precies de artistieke invulling van de lopende serie 'Oemoemenoe' (Zeeuws voor 'hoe moeten we nu...') en de nieuwe serie 'Tell Me Something Good' rond 'praathuisjes' langs dijken, havens en dorpen in Zeeland? Welke impact maakt het programma en welk breed publiek in de regio wil Vleeshal hiermee bereiken (zie 'Toegankelijkheid')?

Maatschappelijke betekenis

Met het uitgangspunt 'Rituals of Care', waarin zorg, het lichaam, samenzijn en intermenselijke relaties centraal stonden, gaf Vleeshal in de subsidieperiode 2021 - 2024 een mooi tegengeluid op de verharding in onze samenleving. Tegelijkertijd vond de raad dat de handreiking naar de wereld buiten de kunstinstelling nog in een opstartfase verkeerde. Aangezien Vleeshal bij bezoekers 'een openheid tot het veranderlijke' wilde bewerkstelligen, was het logisch geweest als zij die (Zeeuwse) bezoekers meer inhoudelijk had betrokken om haar activiteiten een grotere impact te geven. De instelling bouwde de afgelopen jaren weinig dialoog in het programma in, zelfs niet bij haar huiskamerproject.

Als enige Zeeuwse instelling van formaat voor (inter)nationale hedendaagse beeldende kunst heeft Vleeshal in de subsidieperiode 2025 - 2028 een relevante rol om vanuit de actualiteit in de kunst betekenis te geven aan de actualiteit in de maatschappij. De raad vindt het van belang dat er een organisatie is die een dergelijke verbinding legt in een regio met relatief weinig hedendaags cultureel aanbod.

Vleeshal noemt in haar aanvraag een breed scala aan lokale, regionale en internationale partners, waaronder kunst-, onderwijs- en welzijnsinstellingen, bedrijven en stakeholders die het lokale/regionale cultuurbeleid mee vormgeven. Zij realiseert coproducties en samenwerkingen met gelijkaardige buitenlandse organisaties als Nothing Gets Organised (Johannesburg), Artist Space (New York), Kölnischer Kunstverein (Keulen), Museo Madre (Napels) en The Box (Los Angeles). Sinds 2023 deelt Vleeshal al haar internationale projecten via de netwerk- en kennisorganisatie DutchCulture. Het valt de raad op dat Vleeshal

zich niet lijkt te richten op samenwerking met Belgische kunstpartners, terwijl dit haar programma zou kunnen verdiepen en versterken.

Vleeshal beschrijft in het activiteitenplan uitgebreid hoe ze haar diversiteitsbeleid vormgeeft. Binnen het programma voor de periode 2025 - 2028 kiest ze voor relatief diverse makers (jong of onbekend, mid-career en ouder) en een mix van lokale en internationale perspectieven. De raad is ook te spreken over de maatschappelijke vraagstukken die in het artistieke programma worden aangesneden; ze passen enerzijds bij de Zeeuwse context (gemeenschapszin, natuurlijke omgeving, gezamenlijkheid en eenzaamheid) maar zullen ook schuren (kolonialisme, gender). Op het gebied van partnerschappen ziet de raad nog ruimte voor verbetering. Naar zijn oordeel kan Vleeshal haar worteling in de omgeving versterken door in haar lokale en regionale samenwerkingen minder te 'zenden' en meer nadruk te leggen op wederkerigheid. Zodoende kan een dynamischer wisselwerking en meer dialoog met samenwerkingspartners ontstaan, bijvoorbeeld in het educatieprogramma.

Volgens Vleeshal is de huidige vaste en flexibele schil aan personeel deels een afspiegeling van de regio, aangevuld met artistiek-inhoudelijke mensen die speciaal voor de instelling naar Middelburg komen. Zij beschrijft voldoende haar beleid om diversiteit en inclusie te bevorderen en maakt voldoende aannemelijk dat het beschreven beleid in de praktijk ook uitgevoerd wordt of gaat worden. Zo krijgt Vleeshal hulp van een externe organisatie om haar werving- en selectieprocedures zo in te richten dat kandidaten met verschillende achtergronden (kunnen) solliciteren op haar vacatures. De raad waardeert deze inspanningen. Hij hoopt dat het personeelsbestand hierdoor nog gemêleerder en regionaler zal worden.

Vleeshal is in haar aanvraag voldoende ingegaan op de toepassing van kernwaarden van de Fair Practice Code, zoals solidariteit, duurzaamheid en vertrouwen. Zij besteedt veel aandacht aan het sociaal welzijn van medewerkers. Door de piekbelasting die presentatie-instellingen eigen is, noemt Vleeshal voldoende rust en aandacht voor persoonlijke gezondheid een belangrijk aandachtspunt voor de periode 2025 - 2028. Dit juicht de raad toe, want de organisatie is klein en daarmee kwetsbaar (zie 'Bedrijfsmatige gezondheid').

Op afspraken over eerlijke beloning wordt in de aangeleverde stukken voldoende ingegaan. Vleeshal beschrijft voornamelijk de beloning voor zzp'ers en stagiair(e)s, en gaat minder in op het eigen personeel. Ze volgt de Richtlijn Kunstenaarshonoraria en de Richtlijn functie- en loonbouw voor presentatie-instellingen.

Toegankelijkheid

In de subsidieperiode 2021 - 2024 heeft Vleeshal flink ingezet op marketing en communicatie – van een nieuwe website en campagnes tot publieksbegeleiders en maandelijkse inloopsprekuren met de directeur. Ook zette de instelling goede eerste stappen met een maandelijks publieksonderzoek en trachtte zij meer mensen uit de eigen regio te bereiken, waaronder jongeren en mensen die om sociaaleconomische redenen minder toegang hebben tot kunst en cultuur. Dit vindt de raad te prijzen, hoewel de strategie en argumentatie achter sommige keuzes naar zijn idee nog meer aandacht behoeven. Zorgelijk vindt de raad het magere educatiebeleid voor kinderen en volwassenen. Van randprogrammering was maar beperkt sprake en scholen werden te weinig actief betrokken bij educatieve activiteiten van Vleeshal. Afgelopen jaar gaf de instelling aan hier hard aan te werken. Dit geeft hoop voor de toekomst.

In de subsidieperiode 2025 - 2028 wil Vleeshal het budget voor marketing en communicatie verhogen en in haar aanvraag benoemt ze diverse publieksgroepen en concrete doelstellingen. Ze toont zich bewust van haar omgeving en richt zich, behalve op een (inter)nationaal kunstpubliek en toeristen, opnieuw op een naar eigen zeggen moeilijker te bereiken lokaal en Zeeuws publiek. Om zich inclusiever op te stellen voor bezoekers wil Vleeshal onder andere minimaal één programma per tentoonstelling aanbieden voor mensen met een beperking, zoals slechtzienden, slechthorenden of mensen met niet-aangeboren hersenletsel. Ook wil ze het 'Pay It Forward'-initiatief starten, waarbij Middelburgse bedrijven toegangskarten kopen voor stadsgenoten met een kleinere beurs, en via het pilotproject 'Kunst op Recept' in 2025 mensen met mentale problemen begeleiden bij hun deelname aan kunst en cultuur. Om deze groepen te bereiken is wel extra inspanning nodig – de raad vraagt zich af of hier niet te gemakkelijk over wordt gedacht.

De doelstelling van Vleeshal om 'iedere bezoeker te laten kennismaken met het onbekende' komt door het ogenschijnlijk uitblijven van wederkerigheid wat belerend over. Zo vindt de raad het lokaal nomadisch programma 'Oemoemenoe', dat leert over de lokale geschiedenis, op zich een mooi project, maar uit de aanvraag wordt onvoldoende duidelijk in hoeverre het daadwerkelijk dialoog zal opleveren tussen Vleeshal zelf en haar publiek. De raad benadrukt dat de participatie-activiteiten in de periode 2025 - 2028 meer prioriteit behoeven. Hoewel Vleeshal aangeeft in haar publieksprogramma te zoeken naar uitwisseling, participatie en inclusie kan de raad uit de aanvraag niet opmaken wat daarbij van deelnemers wordt verwacht.

De raad waardeert het dat Vleeshal in haar aanvraag open is over het gebrek aan aanmeldingen van scholen voor haar educatieve workshopaanbod in 2023. Ondanks de intensievere samenwerking met Kunsteducatie Walcheren zijn er afgelopen jaar veel minder leerlingen gekomen en minder vaak

educatieworkshops gegeven dan voorzien. Volgens Vleeshal blijkt uit evaluaties met andere culturele instellingen in Zeeland dat deze problematiek provinciebreed speelt, onder andere doordat de infrastructuur minder goed is dan in bijvoorbeeld de Randstad. De raad heeft hier begrip voor. Wel bepleit hij de benodigde urgentie bij de ambitie van Vleeshal om in de periode 2025 - 2028 met meer externe, specifiek opgeleide educatiespecialisten samen te werken om meer leerlingen uit de regio te ontvangen. Educatie is immers een belangrijke kerntaak. Voor veel scholieren is een bezoek aan Vleeshal de eerste kennismaking met hedendaagse kunst.

De raad vindt het in 2024 te ontwikkelen online presentatieplatform 'Vleeshal Digital' interessant. Hierin wil de instelling 'denk- en speelruimte' creëren voor kunstenaars die experimenteren met nieuwe, niet-materiële media én een interactieve connectie maken tussen kunst en publiek. Met deze digitale infrastructuur speelt Vleeshal goed in op interesses en gedrag van een jonger, landelijk en internationaal publiek. De raad zou graag zien dat de instelling dit veelbelovende digitale platform na het pilotjaar 2024 verder uitbouwt en goed onder de aandacht brengt van de beoogde doelgroepen.

Al met al constateert de raad dat het publieksbeleid voor de jaren 2025 - 2028 nog een verdere professionaliseringsslag behoeft.

Bedrijfsmatige gezondheid

Met de in 2018 ingezette verzelfstandiging van Vleeshal (die in haar beginjaren een gemeentelijke culturele afdeling was) en toetreding tot de Culturele basisinfrastructuur in de subsidieperiode 2021 - 2024 vond intern de benodigde schaalvergroting plaats. De raad signaleerde dat Vleeshal zich de afgelopen jaren door de groei naar een steeds professionelere organisatie soms in een spagaat bevond omdat dit proces tot meer taken en hogere uitgaven leidde bij de kleine organisatie. Met name een goede invulling van generieke functies als zakelijke leiding en marketing/communicatie bleek in de praktijk lastig en kostbaar. Vleeshal sloot 2022 af met een negatief resultaat, waarna ze haar ambities realistisch terugschroefde. Toch wist ze in 2023, naast de voor dat jaar geplande programmering, veel van de in het BIS-addendum beloofde activiteiten te realiseren. Eind 2023 behaalde Vleeshal een positief resultaat.

Op basis van de kengetallen (liquiditeit, solvabiliteit en weerstandsvermogen) in de jaarrekening 2022 constateert de raad dat Vleeshal financieel gezond is. De instelling benoemt haar financiële risico's en hoe zij hiermee omgaat. Indien nodig kan zij het aantal activiteiten of publicaties verminderen en haar algemene reserve inzetten. In de subsidieperiode 2025 - 2028 wil Vleeshal verder werken aan een efficiënte en transparante bedrijfsvoering. Ze geeft aan dat het een uitdaging is om eigen inkomsten te genereren in de regio waarin zij opereert. Wel gaat ze in 2024 samenwerken met een externe fondsenwerver om de

fondsbijdragen en externe inkomsten structureel te vergroten. Dit vindt de raad een verstandige keuze.

Het kleine kernteam van Vleeshal bestaat uit zes medewerkers in vaste en tijdelijke dienst (5,4 fte). Verder worden elf publieksbegeleiders wisselend ingezet bij verschillende activiteiten. Daarnaast houden zes externe krachten zich bezig met kernactiviteiten op het gebied van marketing, communicatie & development, de Vleeshal-publicaties, het cureren van het ‘internationaal nomadisch programma’ en de techniek. De raad benadrukt dat een versteviging van de organisatiestructuur essentieel is om in de periode 2025 - 2028 een gezondere bedrijfsvoering met minder werkdruk en een diversere financieringsmix te kunnen realiseren. Hij vindt de gewenste uitbreiding van het kernteam met een nieuwe adjunct-directeur dan ook een goede stap voorwaarts.

Vleeshal licht de toepassing van de meeste principes uit de Governance Code Cultuur goed toe. De raad had echter wel graag gelezen hoe het bewustzijn van rol, taken en verantwoordelijkheden van bestuur en raad van toezicht wordt geborgd. Ook kunnen de verantwoordelijkheden van het bestuur beter worden onderbouwd, evenals de naleving van wet- en regelgeving, invulling van goed bestuur en omgang met (vermoedens van) misstanden en onregelmatigheden. Hij hecht eraan dat Vleeshal genoemde punten in het eerstvolgende jaarverslag verder heeft uitgewerkt.

Geografische spreiding

Vleeshal is gevestigd in Middelburg. Binnen de categorie Presentatie-instellingen zijn er meer aanvragers dan beschikbare plekken. Een goede geografische spreiding kan worden gerealiseerd op basis van afweging van de vestigingsplaats van de aanvragers.